

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Брусілової Наталії Дмитрівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини шостої статті 12, частини першої статті 257, окремого припису абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України

Київ
10 липня 2024 року
№ 137-3(II)/2024

Справа № 3-114/2024(236/24)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайський Олег Олексійович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович,
Різник Сергій Васильович (доповідач),

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Брусілової Наталії Дмитрівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини шостої статті 12, частини першої статті 257, окремого припису абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Брусілова Наталія Дмитрівна як суб'єкт права на конституційну скаргу звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/236

від 26 червня 2024 року) визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), пункт 3 частини шостої статті 12, частину першу статті 257, окремий припис абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс).

Відповідно до пункту 3 частини шостої статті 12 Кодексу справами незначної складності є справи щодо „оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг“.

Згідно з частиною першою статті 257 Кодексу за правилами спрощеного позовного провадження розглядають справи незначної складності.

За окремим приписом абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу не підлягають касаційному оскарженню „судові рішення у справах незначної складності та інших справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження“.

2. Брусілова Н.Д. вважає, що оспорювані приписи Кодексу не відповідають частині першій статті 24, частині першій статті 46, частині другій статті 55, частині третій статті 125, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Суб'єкт права на конституційну скаргу зазначає, що порушені в конституційній скарзі питання стосуються її „права на судовий захист в адміністративному судочинстві та гарантій, що забезпечують ефективну реалізацію цього права шляхом касаційного оскарження рішень судів у справах незначної складності“.

На її думку, «встановлена оспорюваними приписами Кодексу „заборона на касаційне оскарження судових рішень у справах незначної складності“, не є домірною та не сприяє досягненню справедливого балансу між забезпеченням

реалізації конституційного права на судовий захист, адже касаційне оскарження є природною функцією Верховного Суду, що і виражає сенс розуміння конституційної формули „найвищого суду“».

3. Обґрунтовуючи твердження щодо неконституційності пункту 3 частини шостої статті 12, частини першої статті 257, окремого припису абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу, Брусілова Н.Д. цитує приписи Конституції України, посилається на рішення Конституційного Суду України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини, Доповідь про правовладдя, ухвалену Європейською Комісією „За демократію через право“ (Венеційська Комісія) на її 86-му пленарному засіданні, яке відбулося 25–26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], на приписи Кодексу та законів України, а також на судові рішення в її справі та рішення суду апеляційної інстанції в іншій справі.

4. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

4.1. Брусілова Н.Д. із 10 травня 1999 року є особою з інвалідністю з дитинства I групи і відтоді й до 11 травня 2012 року отримувала відповідну пенсію з інвалідності згідно зі статтями 23, 25, 29, 33 Закону України „Про пенсійне забезпечення“ від 5 листопада 1991 року № 1788–XII (далі – Закон № 1788).

4.2. З 11 травня 2012 року вона отримує пенсію у зв'язку із втратою годувальника відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (далі – Закон № 1058).

4.3. Брусілова Н.Д. у серпні 2022 року звернулася до Головного управління Пенсійного фонду України в Івано-Франківській області (далі – Управління) із заявою, в якій просила пенсію у зв'язку із втратою годувальника, призначену

згідно із Законом № 1058, перевести на соціальну пенсію відповідно до Закону № 1788, і виплачувати її в розмірі, що його визначено статтею 94 Закону № 1788, – 200 відсотків мінімального розміру пенсії за віком.

4.4. Управління листом від 27 вересня 2022 року відмовило Брусіловій Н.Д. у переведенні на соціальну пенсію, зазначивши, що стаття 94 Закону № 1788 утратила чинність у частині призначення соціальних пенсій на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам“» від 31 травня 2005 року № 2603–IV.

4.5. Брусілова Н.Д. у березні 2023 року звернулася до суду із позовом до Управління і просила суд визнати протиправними дії Управління щодо відмови в переведенні з пенсії у зв'язку із втратою годувальника на соціальну пенсію відповідно до Закону № 1788 і зобов'язати Управління перерахувати та виплатити їй із 27 вересня 2022 року соціальну пенсію згідно з пунктом „г“ статті 94 Закону № 1788, за яким розмір соціальних пенсій особам з інвалідністю І групи становить 200 відсотків мінімального розміру пенсії за віком.

4.6. Рішенням Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 9 серпня 2023 року, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 2 січня 2024 року, Брусіловій Н.Д. відмовлено в задоволенні позову.

Суди першої та апеляційної інстанцій, відмовляючи Брусіловій Н.Д. у задоволенні позову, зазначили, зокрема, що „Законом № 2603–IV, який набрав чинності з 22.06.2005, зокрема, статті 93 та 94 Закону № 1788–XII визнані такими, що втратили чинність у частині призначення соціальних пенсій. Відтак, з 22.06.2005 призначення соціальної пенсії у відповідності до приписів статей 93 та 94 Закону № 1788–XII є неможливим, оскільки вказані статті втратили чинність у частині призначення вказаного виду пенсії. Станом на день

звернення позивача до відповідача із заявою від 30.08.2022 Брусілова Н.Д. отримує пенсію у разі втрати годувальника, у відповідності до Закону №1058–IV. Отже, з аналізу наявних матеріалів справи пенсія у разі втрати годувальника призначена позивачу на підставі її особистої заяви та виплачується їй станом і на теперішній час“.

4.7. Брусілова Н.Д. оскаржила рішення судів першої та апеляційної інстанцій касаційним порядком.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 7 лютого 2024 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі Брусілової Н.Д., відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Брусілової Н.Д. на рішення Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 9 серпня 2023 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 2 січня 2024 року, з огляду на те, що касаційну скаргу подано на судові рішення, які не підлягають касаційному оскарженню.

Водночас суд касаційної інстанції звернув увагу на те, що „можливість відкриття касаційного провадження у малозначних справах залежить виключно від обставин конкретної справи: її значення для формування єдиної правозастосовчої практики; неможливості спростування особою, яка подає касаційну скаргу, обставин, встановлених оскаржуваним судовим рішенням, при розгляді іншої справи; значного суспільного інтересу справи чи її виняткового значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу; помилкового віднесення судом справи до категорії справ незначної складності“. І зазначив, що доведення таких обставин та, відповідно, права на касаційне оскарження судових рішень у справах незначної складності покладено на особу, яка подає касаційну скаргу. Однак згідно з висновком Верховного Суду Брусілова Н.Д. не довела жодної із зазначених обставин, тому у відкритті касаційного провадження було відмовлено.

5. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

5.1. Згідно зі статтею 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої).

Тобто одним із критеріїв прийнятності конституційної скарги є дотримання строку її подання, що його визначено пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

При цьому припис частини третьої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ унормовує питання поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги на підставі заявленого суб'єктом права на конституційну скаргу клопотання про його поновлення у зв'язку з тим, що він не мав повного тексту судового рішення.

Також як виняток конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд потрібним із мотивів суспільного інтересу.

5.2. Конституційна скарга Брусілової Н.Д. надійшла до Конституційного Суду України 26 червня 2024 року, а остаточне судове рішення у її справі – ухвала Колегії суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 7 лютого 2024 року – набрало законної сили 7 лютого 2024 року.

Тобто Брусілова Н.Д. звернулася до Конституційного Суду України поза межами строку, установленого для подання конституційної скарги. Клопотання про поновлення пропущеного строку на її подання не заявила.

5.3. Брусілова Н.Д. уже зверталася до Конституційного Суду України з конституційними скаргами (вх. № 18/130 від 16 квітня 2024 року, вх. № 18/158 від 8 травня 2024 року), які мали інший предмет конституційного контролю та інші, визначені нею, остаточні судові рішення у справі.

З огляду на це Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України не бере цих конституційних скарг до уваги, розв'язуючи питання дотримання Брусіловою Н.Д. строку звернення до Конституційного Суду України з конституційною скаргою за вх. № 18/236 від 26 червня 2024 року.

5.4. Зважаючи на те, що конституційна скарга Брусілової Н.Д. щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини шостої статті 12, частини першої статті 257, окремого припису абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу подана поза межами строку, встановленого для її подання, не містить клопотання про його поновлення, Брусілова Н.Д. не дотримала вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Брусілової Наталії Дмитрівни щодо відповідності

Конституції України (конституційності) пункту 3 частини шостої статті 12, частини першої статті 257, окремого припису абзацу першого пункту 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**